

kvenih občin, ki so uvedle v liturgijo madjarski jezik. Rim tolerira to, ker se boji — razkola.

* **Srbija.** Avstroogrška vlada je poslala srbski vladi noto s pozivom, naj bi se zopet pričela pogajanja zaradi sklepa nove trgovinske pogodbe. Srbska vlada se je odzvala temu pozivu.

* **Bolgarija.** V Borisovem vrtu v Sofiji je neki odpuščen uradnik z revolverjem streljal na štiri bolgarske ministre ki so se izprehajali po vrtu. Ministrski predsednik Petkov je bil zadet v prsi tako, da je kmalo na to izdihnil. Knez Ferdinand se ni udeležil pogreba, kar je zbudilo ogorčenje. Petkov je bil brez vsake izobrazbe, tiran. Umor je bil izvršen iz političkih nagibov.

* **Črnagora.** V črnogorski skupščini je 46 poslancev osnovalo narodno stranko na demokratskem programu. — Vlada je zbornici predložila proračun za leto 1907.: dohodki 2.773.690 K, stroški 2.730.994 K.

Vestnik.

Letnilno za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Tomšič Štefan, Blahna Marija, Korošec Ana, Samotorčan Jelica, Tomšič Poldi, Betriani Božidar in Grčar Viktor, vsi iz Ribnice na Dolenjskem; — Leban Anton iz Komna na Goriškem; Kavš Janko in Strel Otilija iz Šmarji pri Ajdovščini; Baš Anton iz Kazelj pri Sežani; Žagar Mijo in Podgornik Katinka iz Klanca v Istri. Hvala lepa! Bog plati!

Odborova seja „Slovenske Šolske Matice“ bo v nedeljo, dne 24. t. m.

V „**Učiteljski tiskarni**“ postavljajo ta teden dva nova, moderna, velika stroja; zdaj bo imela naša tiskarna 5 strojev; opremljena je tudi z najmodernejšimi črkami vsakovrstne velikosti.

„**Domače ognjišče**“. Tretja številka bo izšla s prav zanimivo vsebino za praznike. Tovariši in tovarišice, pridobivajte „Domačemu ognjišču“ novih naročnikov!

Tudi 3. številka „**Popotnika**“ ima zamudo zaradi obilega dela v tiskarni. Cenjene naročnike prosimo, da oprostite to zamudo. Skrbeli bomo, da nadaljne številke izidejo pravočasno. L. Jelenc, predsednik Zaveze.

Razstava „Dete“ (Das Kind) bo meseca aprila, majain junija t. l. na Dunaju. Pokroviteljstvo razstave je prevzel nadvojvoda Ferdinand Karel. Zbirniškemu komiteju načeljuje dvorni svetnik prof. dr. Teodor Escherich. V častnem komiteju — blizu 300 oseb — so najodličnejši Dunajčani. Damskemu komiteju načelujeta kneginji H. in A. Liechtenstein. Pri razstavi bodo sodelovale tudi vnanje države, ki so že določile svoje zastopnike. Vse priprave kažejo, da bo podala razstava popolno sliko, kar se je storilo do zdaj za varstvo otrok in oskrbo mladine. Za znanstvene namene, za javne zavode, bolnišnice, vzgojevalnice in za dobrodelna društva za otroke je določenega 10.000 m prostora. Toliko prostora je namenjenega tudi za industrijo, za živila in hrano, za obleko in perilo, za instrumente in igrače otrok. V sredini razstave bo stal blizu 400 m prostoren odet za otroške igre, ki se bodo izvajala vsak popoldan. Razstava bo imela te-le oddelke: 1. Varstvo dojenčkov, 2. obleka, 3. hrana, 4. otroška soba, 5. negovanje zdravja, 6. šola in zavod, 7. statistika, 8. deška in dekliška naobrazba, 9. varstvo otrok, 10. umetnost v otroškem življenju, 11. sport in igre, 12. slovstvo, 13. industrija, 14. živila. Ravnateljstvo razstave na Dunaju, II. Pratersstrasse 60.

I. avstrijskega kongresa v varstvo otrok na Dunaju so se udeležili s Kranjskega gg.: deželni šolski nadzornik Levčec kot zastopnik dež. vlade in dež. šolskega sveta, kanonik Kalan kot zastopnik knež. ordinarijata, kurat Šega kot delegat dež. odbora, deželni sodni svetnik Kavčnik in sodni tajnik Milčinski kot odposlanca dež. sodišča, dež. sodna svetnika in sodna predstojnika Ferik in Višnikar in okrajni sodniki doktor Doljan, dr. Begali in Šturm. — V zvezi s kongresom v varstvo otrok je razstava „Das Kind“, ki se bo pa otvorila šele prihodnji mesec. To razstavo si bo ogledal o binkoštnih počitnicah tovariš J. Dimnik iz Ljubljane.

Iz deželnega šolskega sveta v Ljubljani. Seja dne 28. februarja t. l.: Za nadučitelja v Hotedršci je imenovan Fran Musar, dosedaj učitelj v Marijinem dolu, za definitivne učitelje,

oziroma učiteljice pa Amalija Hinkova v Sodražici, Ema Miseljeva v Starem trgu, Josip Kobal v Dolenji vasi, Ivan Mercina na Slapu, Andrej Kenič na Ostrožnem brdu, Franja Vilharjeva v Šembijah, Albin Stritar v Postojni, Olga Tomšič v Trnovem in Julijana Kalinova v Erzelju — vsi na dosedanjih službenih mestih. Učiteljica Franja Mikčeva je premeščena iz Dragatusa v Begunje pri Cerknici. Vpokojena sta učiteljica Franja Furlan-Erženova na Vrhniki in učitelj Martin Tratnik v Postojni. — Imenovanje dr. J. Menceja na realki v Idriji je potrjeno. — V Gornjem Ležečem se ustanovi ekskurziona šola. V Bukovščici enorazrednica, šola pri Šmarjeti se razširi v trirazrednico, ona v Krašnji pa v dvorazrednico.

Usposobilnostne preizkušnje za občne ljudske in meščanske šole pri c. kr. izpraševalni komisiji v Ljubljani se prične v ponedeljek, dne 29. aprila 1907, ob osmih zjutraj, na c. kr. učiteljsku. Prošnje za pripust k tem izkušnjam je po predpisanem službenem potu vložiti pravočasno, da bodo najkasneje do 20. aprila dostavljene ravnateljstvu izpraševalne komisije.

Z Iga nam poročajo: Prvi roditeljski sestanek je bil dne 17. t. m. ob 3. uri pop. v šolskem poslopju. Tovariš nadučitelj Fr. Ks. Trošt je pozdravil navzoče starše, zlasti pa matere, ki so se udeležile sestanka v tako obilnem številu — do 80 mater in 20 očetov. — Poudarjal je veliko važnost takih sestankov, pri katerih pridejo roditelji v zvezo z učitelji, kar bo koristilo gotovo njihovim otrokom. Potem je predavala tovarišica Jerica Zemljanova o temi „Otroci naši biseri — čuvajmo jih!“ Navzoči so poslušali predavanje s pozornostjo in veliko navdušenostjo, kar je najlepši dokaz, da je tudi preprosto ljudstvo dovtetno za vse, kar se tiče njihovih ljubljencev, njihovih otrok. Nadučitelj se zahvali za predavanje in priporoča staršem, naj ljubijo svoje otroke, zakaj — kakor so slišali v predavanju — je za dobro vzgojo prvi pogoj: velika, požrtvovalna ljubezen do onih, ki so jim izročeni, ter govoril o šolskih zamudah in snagi otrok. Tovarišica E. Jamškova je priporočala staršem, naj pošiljajo otroke k ženskim ročnim delom. Tovariš nadučitelj Trošt povabi k zaključku starše na šolsko veselico, ki bo 14. aprila s predstavo igre: „Štirje letni časi“. Gospa A. Minattijeva se zahvali v imenu mater za predavanje in prosi, da bi se taki sestanki vršili še večkrat, na kar navzoči burno pritrdijo.

1897—1907. Podpisani, pooblaščen od ad hoc sestavljenega odbora, vljudo vabi vse tovariše, ki bi imeli čas in veselje, k pogovoru glede morebitnega sestanka ob priliki desetletnice. Ker so v sredo, t. j. 27. t. m., zborovanja različnih učitelj. korporacij, zato se mi zdi ta dan za zgornj omenjeni pogovor najpripravejši. Sestanek bodi v hotelu „Pri južnem kolodvoru“ ob 11. dopoldne. Tudi drugi tovariši dobro došli! Emil Adamič.

Dobrei. Po vsem šolskem okolišu Velikigaber so se v drugi polovici meseca februarja počeli pojavljati med šolsko mladino dobrei, ki se sedaj vedno bolj širijo in je zaradi tega obisk šole jako nereden in pouk prav znatno opoviran.

Tretji roditeljski večer priredi krško učiteljstvo dne 23. t. m. ob 7. uri zvečer. Vzpored: 1. J. Magerl: Potovanje okolo sveta. Poljudno-poučno, s 50 skiptičnimi slikami združeno predavanje. — 2. A. Romih-Schmüdinger: O dekliški vzgoji.

V „**Omladin**“ čitamo: Znani „vzgojitelj“ Gerstner na ljubljanskem učiteljsku še ne miruje. Vedno še obklada gojence z že znanimi psovki. Poleg tega se izraža tako žaljivo o gojencih, da moramo opozoriti slovensko javnost na tega „olikanega“ moža. Bekel je pred kratkim: „Sie sind alle nicht soviel wert, dass ich auf Sie spucken würde“. Skrajni čas je že, da se pokaže temu človeku pot z zavoda. Slovenci smo zelo potrpežljivi ljudje, a takih nesramnosti si ne pustimo dopasti. — Tako „Omladina“. Poklicana šolska oblast mora poskrbeti, da se imenovanemu pedagogu onemogoči vsako pljuvanje po ljubljanskem učiteljsku.

Prijateljski razgovor staršev z učitelji o vzgoji otrok priredi vodstvo ljudske šole v St. Vidu pri Ljubljani dne 25. t. m. popolne po cerkvenem opravilu v šoli. Starši šolskih otrok so povabljeni s posebnimi vabilii.*

*) Taka vabila za šole na deželi, kjer morejo biti prijateljski razgovori skoraj le ob nedeljah in praznikih popoldne po cerkvenem opravilu, tista v zalogi „Učit. tiskarna“. Uredn.

Imenovanje. C. kr. okrajni šolski svet v Litiji je na izpraznjeno drugo učno mesto v Velikemgabru imenoval absol. učitelj kandidatinjo Hermino Bukovčevu, ki je pa na to službo koncem meseca februarja resignirala, ker je bila med tem nameščena v Toplicah; na to mesto je sedaj imenoval za Velikigaber suplentinjo Albino Arhovo.

Šolsko veselico je priredilo dolenjeloška učiteljska dne 19. t. m. z lepim vzporedom in uspehom.

Stari petaki in petdesetaki iz leta 1881. in 1884. se morejo zamenjati le še do 31. avgusta t. l. pri glavni blagajni avstro-ogrski banke na Dunaju in njenih podružnicah. No, med nami ne bo mnogo takih, ki bi imel še kaj take zalogo!

Gornji grad — Vransko. Uradna učiteljska skupščina za oba okraja skupno se vrši dne 20. julija t. l. v Mozirju. Obravnavajo se tri teme: 1. O nazornosti pouka. — 2. Kako se naj obravnava „oko“ iz higijenskega stališča na vseh stopnjah ljudske šole? — 3. Kako bi se znižalo število analfabetov v naših okrajih? Za prvo in drugo temo se določijo poročevalci na dan skupščine po predsedniku. Tretjemu konferenčnemu vprašanju je referent g. Šijanec Ig. v Gornjem gradu. Vsak ud konferencie ima dolžnost, temeljito pismeno izdelati eno nalogo.

Iz Litije nam poročajo, da je roditeljski večer, ki ga je priredilo tamkajšnje učiteljsvo, uspel jako dobro.

Krško učiteljsvo je priredilo dne 9. t. m. prvi roditeljski večer, ki je bil nepričakovano dobro obiskan. Nad dvesto ljudi se je zbralo v šolski telovadnici. Videli smo uradnike, učiteljsvo okoliških šol, meščane, obrtnike, delavce i. t. d. Prostor je bil skoro premajhen; pač jasen dokaz, da je zanimanja dovolj, treba je le pričeti. Prvi je predaval g. ravnatelj dr. Tomo Romih o važnosti stika šole z domom. V poljudnih besedah je razjasnil roditeljem, zakaj je potrebno, da hodijo roko v roki z učitelji v blagor svojemu najdražjemu zakladu, v blagor svoje dece. G. nadzornik L. Stiasny je na to črpal iz svojih mnogih potovanj — saj je mož prehodil že skoro vso Evropo in dele Azije. Vodil je poslušalce ob divni Jadranski obali na zgodovinskoslavno Grško in v bajni Carigrad. S pomočjo lepih skioptičkih slik nam je opisal kraje ob Istrski obali v Dalmaciji, na Grškem, v evropski Turčiji in nas je spremil prav do azijskega mesta Skutari, od koder smo še enkrat pregledali stari Bizanc, turški Stambul ali slovanski Carigrad. V odmorih so zapeli peveci to in ono pesemco in so tako skrbeli, da se občinstvo ni dolgočasilo. Učiteljsvu krškemu kličemo: Le tako naprej, hvala vam bomo. G.

Drugi roditeljski večer v Krškem dne 16. t. m. Prvo skioptičsko predavanje „Potovanje okolo sveta“ je bilo namenjeno širšim slojem, drugo pa v prvi vrsti obrtnikom, kar je bilo tudi objavljeno v „Posavski straži“. Dasiravno sta se priredili za učence obrtno-nadaljevalne šole in za gojence poljedelskega tečaja kakor tudi za učence višjih razredov meščanske šole dve posebni predavanji, je bil tudi drugi roditeljski večer prav dobro obiskan. Vsi pa, ki so bili navzoči, so se vrnili domov s prijetno zavestjo, da so se naučili marsikaj novega, saj je bilo kaj poučno to predavanje strokovnega učitelja K. Humka „O zidarskem gradivu“. Poučno je bilo za preproste obrtnike kakor tudi za nas, ki smo črpali že to iz suhoparnih knjig. Videli smo ne samo pokrajino, kjer se pridobiva raznovrstno zidarsko gradivo, temveč se tudi seznanili, kako se izdeluje. Marsikdo od nas je že videl n. pr. moderno peč, ki se mora neprenehoma uporabljati in v kateri se že apnenec, cement ali opeka, ali kako je to mogoče, je bilo tudi nam do tega predavanja večinoma neznan. Poljudno predavati tak predmet je tem težavnejše, ker nam manjka izrazov. Vseeno je poljudni ton zadel naš tovariš K. Humek, ki je v teh predmetih strokovnjak, na uprav mojstrski način. Zaradi tega bo to predavanje za naše obrtno-nadaljevalne šole v posebno korist. Koristilo pa bo tudi drugim obrtnikom, zato se je pač nadejati pridne uporabe tega predavanja na drugih šolah. Pred predavanjem je razjasnjeval nadzornik Lj. Stiasny, kako resničen je pogovor „Nevednost je najdražja stvar v deželi“. Končno pa je navzočim priporočal gojiti pridno stik s šolo.

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici priredi v dvorani „Trgovskega doma“ v nedeljo, dne 24. marca 1907 za redni deseti koncert veliki oratorij češkega skladatelja Antona

Dvořáka Stabat Mater, polni zbor, soli in orkester. Pevovodja g. Josip Michl. — Orkester c. in kr. pešp. št. 47. Začetek ob pol devetih zvečer.

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta za goriško okolico. Vzemo se v znanje uradna naznanila, in sicer, da je dež. šol svet potrdil ustanovitev ekspoziture za Vitovlje, premetitev učiteljsva v višje plačilne vrste in dovolil 71% šolske doklade na vse direktne davke. Sklene se, ne rekurirati proti razsodilu dež. šol. sveta v zadevi petletnin. (S tem se je ugodilo rekurzu nadučitelja Križmana proti razsodilu c. kr. okr. šol. sveta, s katerim se ni hotela priznati petletnina od nastopa službe, ampak šele od dneva usposobljenostnega izpita. Ker je ta zadeva dognana, naj prosijo vsi prizadeti v zmislu tega razsodila.) Razširi se trirazredna šola v Rihenbergu v štirirazrednico. Sklene se zidati šol. stavbo z dvema stanovanjema v Lokavcu. Nakupi se stavbišče za šolo v Kanalu ter sprejme v last šolsko stavbišče, ki ga je darovala občina Dol pri Opatje selu. Prošnja za ustanovitev šole v Gojačah se odloži do rešitve rekursa v zadevi združitve šol črniškega županstva. Dovolj se 30% prispevek k stroškom za napravo občestnega zidu pri šol. hiši v Mirnu. Četrtoletniku T. se dovoli 100 K podpore s obvezbo, da bo vsaj 5 let učiteljeval v tukajšnjem okraju. Za obrtno šolo v Solkanu se dovoli letnih 200 K in pravica do dveh šolskih prostorov v učno rabo. Izvolijo se pregledovalci računov ter sklene izdati tudi za tekoče šolsko leto šolsko poročilo. K.

Nagla smrt. V ponedeljek, dne 4. t. m., ponoči je zadela kap učitelja na goriški gluhonemnici g. Antona Rudeža. Pokojnik je spisal knjigo o gluhonemih. V svoji stroki je bil veščak. R. i. p!

Šolske vesti na Koroškem. Jožef Jekl je postal definitiven šolski vodja na šoli v Opačah. — Prideljen je šoli v Hodišah Ferdinand Korenjak. — Dopust do konca maja 1907 je dobila Terezija Kubelka, učiteljica v St. Jakobu v Rožu.

Dvestoletnica rojstva Linneja. Dne 23. maja t. l. bo dvesto let, kar se je rodil največji botanik in zoolog Karel pl. Linne. Vseučilišče v Upsali priredi na ta dan veliko slavlje.

Mednarodna zveza kmetijskih zadrug se je ustanovila s 1. januarjem 1907. K nji spadajo kmetijske zadruge v Avstriji, Italiji, Nemčiji in Švici, skupno približno 42.000 zadrug. Prvo zborovanje te mednarodne zveze kmetijskih zadrug se vrši v tekočem letu meseca majnika na Dunaju ob priliki mednarodnega kmetijskega kongresa. V načelnstvu zveze so: generalni zastopnik tajni svetnik Haas v Darmstadtu (Nemčija), generalni zastopnik baron dr. Störk na Dunaju, poslanec profesor Faineri v Piačenci (Italija) in nacionalni svetnik Jenny v Brnu (Švica). Ker je bil izvoljen predsednikom zveze tajni svetnik Haas, je njen sedež v Darmstadtu.

Češka požrtvovalnost. V Iglavi je nedavno umrl češki rodoljub dr. Malat, ki ni zapustil oporoke. Njegova v Humpolcu živeča sestra je takoj izplačala v češke dobrodelnosti svrhe 32.000 K; od teh je dobila 20.000 K Školska Matica Česka.

Osebna dohodnina. Finančno ministrstvo je objavilo zanimive podatke o osebni dohodnini v letu 1905. Po teh je imela država iz osebne dohodnine 59 milijonov dohodkov. Obdatencev je bilo 2.905.381, torej nad 10% vsega prebivalstva, davku podvrženih dohodkov pa so našli 3564 milijonov kron. Od te svote pride na službene prejemke 39%, iz samostojnih podjetij 28%, iz kapitalov 14%, iz poslopij 10% in iz posestev 7%.

Učitelj — izumitelj mišolovke. Učitelj Kling v Helmstadtu je izumil avtomatsko lovko za miši in podgane. Svoj izum je prodal kemično-tehnični tvornici „Centar“ v Berlinu. Dobil je 40.000 mark. Razen te vsote še dobi 10% od vsake prodane mišolovke. Ako si tvornica pridobi patent v kaki drugi državi, mu mora za vsak slučaj plačati 6000 mark. Temu učitelju pač ni treba čakati na regulacijo učiteljskih plač.

Popravek. V zadnjo našo številko se je vtihotapilo več tiskovnih napak. V uvodnem članku se mora glasiti začetek zadnjega odstavka (I. kolona, stran 112): Teda pride naš dan (ne dom), v članku „Bedno stanje učiteljsva in zahteva po odpomoči“ se mora glasiti začetek tretjega odstavka (I. kolona, stran 115): Ako pa se hočemo ozreti na uradni kraj (ne kraj). „Pisarna“ mora imeti število LI (ne XLVIII).